

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **V. P.**, zastoupeného JUDr. Petrem Schlesingerem, advokátem se sídlem v Bratčicích, č. p. 137, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 2. 2004, č. j. 36 Az 236/2003-51, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 22. 2. 2002, č. j. OAM-3591/VL-07-P11-2001, rozhodl žalovaný tak, že žalobci se azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný v průběhu řízení dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádnou konkrétní skutečnost, která by svědčila, že byl pronásledován z důvodů uvedených v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, nýbrž pouze poukazoval na problémy své manželky a dcery. Žalovaný přitom posoudil problémy manželky žadatele, paní N. L., a

jejich nezletilé dcery, P. Y., v samostatném rozhodnutí a neshledal, že by tyto byly takového rázu, aby byl jmenovaným udělen azyl. Žalovaný tak na základě provedeného správního řízení shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, a rovněž ani podle § 13 a 14 zákona o azylu. Žalovaný dále zhodnotil obsah překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a porovnal je s informacemi o zemi původu, které měl k dispozici. Na jejich základě a na základě výpovědi žalobce nedošel žalovaný k závěru, že by on sám náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce opravný prostředek (žalobu), ve kterém poukazoval na porušení § 3 odst. 4, § 24, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád). Žalobce byl toho názoru, že žalovaný se dopustil porušení zásady objektivní pravdy, nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neprovedl všechna šetření nutná k objasnění všech okolností rozhodných pro náležité a řádné posouzení věci. Rozhodnutí je podle něj nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Na základě těchto skutečností pak došlo k nesprávnému právnímu posouzení žádosti o udělení azylu v ČR a v důsledku toho i k vydání napadeného rozhodnutí. Žalobce proto navrhoval, aby Vrchní soud napadené rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Vzhledem k tomu, že Vrchní soud v Praze o opravném prostředku žalobce nerozhodl do dne nabytí účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tj. do 31. 12. 2002, stal se soudem příslušným k rozhodnutí ve věci podle § 129 odst. 2 s. ř. s. a podle článku II odst. 1 věta první zákona č. 519/2002 Sb., kterým se mění zákon o azylu, Krajský soud v Brně.

Z důvodu nedostatků v žalobcově podání, jež postrádalo některé náležitosti požadované ustanovením § 71 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., poučil posledně citovaný soud žalobce usnesením ze dne 15. 4. 2003, č. j. 36 AZ 236/2003-17, a vyzval ho k odstranění vad podání. V podání pojatém jako námitka proti uvedenému usnesení žalobce opět obecně konstatoval nezákonnost napadeného rozhodnutí a nově namítl porušení ustanovení § 47 odst. 5 věta druhá správního řádu, a to, že napadené rozhodnutí postrádá podpis oprávněné osoby a nebylo mu tedy řádně doručeno.

Vzhledem k tomu, že žalobce nesouhlasil, aby soud rozhodl o žalobě bez jednání, Krajský soud v Brně nařídil ústní jednání. Z protokolu o jednání konaném 19. 2. 2004 vyplývá, že žalobce v jeho průběhu pouze zopakoval argumenty a námitky, které prezentoval jak ve správním řízení, tak poté v podané žalobě a v doplňujícím podání. Rozsudkem z téhož dne, pod č. j. 36 Az 236/203-51, pak Krajský soud v Brně žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění mj. uvedl, že žalovaný v napadeném rozhodnutí velmi podrobně vyložil, proč se na žalobce nemůže vztahovat některý z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, když žalobce výslovně uvedl, že on sám žádné problémy ve své vlasti neměl a opustil ji kvůli národnostním problémům, neboť jeho manželka a dcera měly problémy kvůli své židovské národnosti. Podle krajského soudu žalobcem uplatněný důvod správní orgán podrobně hodnotil z pohledu ustanovení § 12 zákona o azylu a v souladu se zákonem podrobně odůvodnil své rozhodnutí o neexistenci důvodu pro udělení azylu jak z hledisek vyplývajících z § 12 citovaného zákona, tak z hledisek vyplývajících z ustanovení § 13 odst. 1 a 2, § 14 zákona o azylu. K možné aplikaci § 13 zákona o azylu soud uvedl, že v samostatném

řízení vedeném pod spisovou značkou 36 Az 302/2003 soud rozhodoval o žalobě podané manželkou a dcerou žalobce, přičemž tuto žalobu shledal jako nedůvodnou, a proto ji zamítl. Krajský soud v Brně se i plně ztotožnil se závěry žalovaného ohledně výroku o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Citovaný rozsudek Krajského soudu v Brně napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Podle stěžovatele soud pochybil především v tom, že nezákonně rozhodl o žalobě manželky stěžovatele paní L. N. a jeho dcery Y. P., na základě čehož pak dospěl k nesprávnému závěru, že u stěžovatele nejsou dány důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 odst. 1 zákona o azylu, byť stěžovatel je rodinným příslušníkem jmenované L. N. ve smyslu § 13 odst. 2 zákona o azylu. V této souvislosti stěžovatel zdůrazňuje, že na právní řád je nutno pohlížet jako na logicky ucelený systém právních předpisů a soud nepřihlédl k tomu, že pojmovým znakem blízkých osob, tedy osob v poměru rodinném nebo obdobném, je podle § 116 občanského zákoníku skutečnost, že újmu, kterou utrpí jedna z nich, druhá důvodně pociťuje jako újmu vlastní. Z tohoto hlediska není tvrzení stěžovatele v tom smyslu, že on sám jako osoba problémy na Ukrajině neměl, tak významné, jak je posuzoval žalovaný v napadeném rozhodnutí, i soud. Stěžovatel je dále toho názoru, že žalovaný nesprávně hodnotil zprávy o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 2000 ve vztahu k manželce a dceři stěžovatele. S ohledem na úzkou souvislost řízení k žádostem o udělení azylu obou jmenovaných a stěžovatele navíc patřilo řízení o obou žalobách spojit podle § 39 odst. 1 s. ř. s. Podle stěžovatele je závěr žalovaného i soudu, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu jednak zcela kusý a neodůvodněný, ale navíc je v rozporu s podklady, které jsou součástí spisu, jmenovitě shora citovanou zprávou Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování práv na Ukrajině, která je dostatečným podkladem pro závěr, že státní orgány na Ukrajině aktivní antisemitismus vyvolávající jednání, které ohrožuje život, svobodu, nebo působí psychický nátlak na osoby židovské víry či původu, trpí, tedy tolerují, ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Pokud by tomu tak nebylo, nebyly by násilnosti páchané na příslušnících národnostních menšin ani antisemitismus ve společnosti problémem a státní orgány výkonné moci by zajistily veřejný pořádek. Z uvedených důvodů proto stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V dodatku ke kasační stížnosti podal stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku této stížnosti podle § 107 s. ř. s.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek Krajského soudu v Brně byly vydány v souladu s právními předpisy, přičemž ve věci řízení o podané kasační stížnosti plně odkazuje na správní spis. K námitce stěžovatele týkající se chybné aplikace § 13 zákona o azylu žalovaný uvádí, že stěžovatel nesplňuje podmínku, která by odůvodňovala udělení azylu podle § 13 odst. 1 zákona o azylu, neboť žádnému z jeho rodinných příslušníků nebyl azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu udělen. Tvrzení o údajném nebezpečí na Ukrajině, které stěžovatel uvedl v kasační stížnosti, je v jeho případě vzhledem ke zjištěným skutečnostem nepodložené. Žalovaný proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Jak vyplývá z obsahu správního spisu, stěžovatel požádal o udělení azylu na území České republiky dne 20. 4. 2001, a to z národnostních důvodů. Ve své žádosti poukazoval na pronásledování a terorizování jeho manželky ze strany sousedů a zaměstnavatele, neboť jeho manželka je židovského původu. Rovněž na jeho dceru bylo stále pokřikováno, že je „židovská dcerka“. Přitom stěžovatelova dcera je nemocná a nesmí se znepokojovat. Do protokolu o pohovoru k návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 4. 6. 2001 pak stěžovatel uvedl, že jeho manželka musela kvůli svému původu opustit zaměstnání, sousedé jim dávali odpadky před dveře, malovali na dveře apod. Dceru ve škole děti obtěžovaly, proto ji stěžovatel musel dát na židovskou školu, kam ji vozili autobusem s ochrankou. Když šla manželka do synagogy, musel ji stěžovatel doprovázet, protože po ní lidé házeli kamením. Na konci roku 2000 začala manželce volat mafie a požadovat po ní daň. Ačkoli toto vydírání oznámili na policii, k uklidnění situace nedošlo, a proto se celá rodina rozhodla pro odchod do České republiky.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti poukazuje na nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Danou nesprávnost spatřuje především v tom, že soud nezákonně rozhodl o žalobě jeho manželky L. N. a jeho dcery Y. P. a posléze dospěl k nesprávnému závěru, že u stěžovatele nejsou dány důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 odst. 1 zákona o azylu. Soud přitom nezohlednil, že v případě manželky a dcery stěžovatele se jedná o osoby blízké, takže újmu, kterou utrpí jedna z nich, druhá důvodně pociťuje jako újmu vlastní.

Podle § 13 odst. 1 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Z citovaného ustanovení vyplývá, že jeho aplikace by byla možná jen v případě existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu osobě, která je rodinným příslušníkem stěžovatele. Jak je však zřejmé z obsahu spisu i z vyjádření stěžovatele v kasační stížnosti, tato situace v posuzovaném případě nenastala, neboť stěžovatelově manželce L. N. a dceři Y. P. azyl udělen nebyl. Argumentaci, že v případě stěžovatelovy manželky a dcery krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, protože rozhodl o žalobě L. N. a Y. P. nezákonně, považuje zdejší soud za zcela nepřiléhavou, neboť je zde konstruována závislost možného pochybení soudu v jednom případě na rozhodnutí soudu v případě jiném, ačkoli tato konstrukce nemá oporu v právních předpisech upravujících jednání a rozhodování soudů ve správním soudnictví, ani v zákoně o azylu. Úkolem krajského soudu je na návrh toho, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), tento úkon – v daném případě rozhodnutí – správního orgánu v rámci žalobních bodů přezkoumat a rozhodnout, zda podaná žaloba je důvodná či nikoli, a poté napadené rozhodnutí zrušit, popř. vyslovit jeho nicotnost, anebo návrh zamítnout. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního

orgánu. V době rozhodování žalovaného zde pro aplikaci § 13 zákona o azylu chyběla základní podmínka, kterou, jak již Nejvyšší správní soud zdůraznil výše, je existence pravomocného rozhodnutí o udělení azylu některému z rodinných účastníků stěžovatele.

Žádost stěžovatelovy manželky L. N. a dcery nezl. Y.P. byla však žalovaným zamítnuta, stejně jako bylo pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 19. 2. 2004, č. j. 36 Az 302/2003 – 43, zamítnuta žaloba proti zamítavému rozhodnutí správního orgánu.

Ačkoli zdejší soud souhlasí s názorem stěžovatele, že na právní řád je nutno pohlížet jako na logicky ucelený systém právních předpisů, neztotožňuje se s ním v závěru, který z tohoto principu vyvozuje, a to, že není tak významné, zda se problémy na Ukrajině týkaly jeho osoby, neboť v případě osob blízkých, jak je definuje § 116 občanského zákoníku, újmu, kterou utrpí jedna z nich, druhá důvodně pociťuje jako újmu vlastní. Zákon o azylu je veřejnoprávní předpis umožňující osobě, která je pronásledována za uplatňování politických práv a svobod (§ 12 písm. a) zákona o azylu), nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště (§ 12 písm. b) zákona o azylu), získat na území České republiky ochranu v podobě uděleného azylu. Ze spisového materiálu jednoznačně vyplývá, a ostatně to stěžovatel ani nepopírá, že pronásledování a obtěžování, na které stěžovatel v průběhu správního i soudního řízení poukazoval, se týká jeho manželky a dcery, nikoli jeho osoby. Podle zákona o azylu však nelze udělit azyl někomu, kdo sám o sobě předpokládané náležitosti pro udělení azylu nesplňuje a pouze uvádí, že tyto náležitosti jsou relevantní pro členy jeho rodiny. S ohledem na nezcizitelnost lidských práv, jejichž porušování a ochrana před tímto porušování je předmětem zákona o azylu, je aplikace § 116 občanského zákoníku zcela vyloučena.

Stěžovatel napadl rozsudek Krajského soudu v Brně i z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť se domnívá, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, nemá oporu ve spise, resp. je v rozporu s podklady ve spise a při jejím zjišťování byl porušen zákon o azylu, správní řád a občanský zákoník. Daného porušení se měl žalovaný dopustit tím, že nesprávně hodnotil zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině.

Nejvyšší správní soud považuje tuto námitku za zcela irelevantní, neboť stěžovatel poukazuje na možná pochybení žalovaného, která se na jeho případ vůbec nevztahují. Vzhledem k tomu, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádnou skutečnost, která by svědčila o porušování jeho základních lidských práv ze strany ukrajinských státních orgánů, nelze z některých náznaků, obsažených ve zprávě Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině a týkajících se nedostatečné ochrany při porušování těchto práv, vyvodit pro stěžovatele žádný příznivý závěr a azyl mu udělit. Žalovaný tak dotčenou zprávu vyhodnotil zcela správně a Nejvyšší správní soud se s jeho postupem plně ztotožňuje.

K poslední námitce stěžovatele ohledně toho, že mělo dojít ke spojení řízení ve věci stěžovatele a řízení ve věci jeho manželky a dcery, Nejvyšší správní soud uvádí, že žaloby v těchto věcech nesměřovaly proti témuž rozhodnutí, ani spolu co do důvodů žádosti o azyl

zcela skutkově nesouvisí, jak to předpokládá § 39 odst. 1 s. ř. s. Jak vyplývá z výše uvedeného, rozhodování ve věcech azylových je přísně individualizováno, takže ani u řízení týkajících se manželské dvojice nelze hovořit o skutkové souvislosti mezi oběma řízeními, nýbrž je nezbytné odlišovat míru, v jaké dochází k porušování základních lidských práv u každé jednotlivé osoby. Důvody pro spojení řízení tak nebyly dány. Ke společnému projednání a rozhodnutí však byla spojena, jak již bylo výše naznačeno, řízení o udělení azylu stěžovatelovy manželky a dcery. Kasační stížnost podaná oběma proti rozsudku krajského soudu není dosud zdejším soudem vyřízena. Řízení je vedeno pod sp. zn. 5 A 170/2004.

V dané věci tedy Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že krajský soud nepochybil, když žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel podal současně kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. 8. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu